

Nr 1211

Av herrar **Wedén** och **Eliasson** i Sundborn, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 93, med förslag till lag om procentsatsen för uttag av avgift under åren 1970—1974 till försäkringen för tilläggs pension.

(Lika lydande med motion nr 952 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 93 framläggs förslag till lag om procentsatsen för uttag av avgift under åren 1970—1974 till försäkringen för tilläggs pension. Förslaget innebär att avgiften räknat på den pensionsgrundande inkomsten skall utgå med 10 % för år 1970, 10,25 % för år 1971, 10,5 % för år 1972, 10,75 % för år 1973 och 11 % för år 1974.

Till grund för propositionens förslag ligger beräkningar utförda av riksförsäkringsverket. Verket har utarbetat fem alternativa förslag betecknade A—E. Alternativ A innebär en höjning av avgifterna med 0,5 % per år t. o. m. år 1974, alternativ B en höjning med 0,5 % per år t. o. m. år 1972 varefter 11 % uttages, alternativ C en höjning från 9,5 % år 1969 till 10 % år 1970 varefter uttaget höjes med 0,25 % per år t. o. m. år 1974, alternativ D en höjning till 10 % år 1970 varefter 10 % uttages t. o. m. år 1974 och alternativ E ett oförändrat uttag om 9,5 %. Verket har förordat något av alternativen A, B eller C. Kungl. Maj:ts förslag är i enlighet med alternativ C.

Riksförsäkringsverket har vid sin behandling av avgiftsuttaget tillämpat samma bedömning som låg till grund för verkets förslag år 1963 angående avgiftsuttaget för åren 1965—1969. Som riksförsäkringsverket framhållit är det angeläget att den nuvarande generationen inte i oskälig mån skjuter över kostnaderna för sin pensionering på nästa generation. Enligt verket uppfyller inte alternativen D och E dessa krav. Verket finner att alternativen A, B och C är godtagbara från försäkrings synpunkter. Försäkringsinspektionen anser i sitt yttrande att det finns anledning att välja något av de starkare alternativen till avgiftsuttag. För vår del anser vi det angeläget att undvika betydande överföring av kostnader på nästa generation.

Löntagarorganisationerna förordar alternativ C. I sin argumentering för detta alternativ pekar LO på att alternativen A och B ger en alltför kraftig ökning av företagens kostnader under första hälften av 1970-talet, ett skede då även andra kostnadskrävande reformer — t. ex. arbetstidsförkortningen — behöver genomföras.

Som LO framhållit är det nödvändigt att också se till företagens möjligheter att

bära en stor ökning av kostnaderna. Avgiftsuttaget måste också bedömas utifrån samhälls- och företagsekonomiska utgångspunkter. Man måste i sammanhanget uppställa frågan vilken avgiftsbelastning som näringslivet kan anses tåla. Om ett från försäkringssynpunkt motiverat avgiftsuttag på ett påtagligt sätt skulle medföra en sådan belastning på näringslivet att dess produktivitet utveckling fördröjes, måste en anpassning ske efter de samhälls- och företagsekonomiska förutsättningarna. Ett effektivt näringsliv med en god produktivitet utveckling är en förutsättning för att i fortsättningen ett sådant avgiftsuttag skall kunna göras, som krävs för att trygga kommande generationers pensionering.

Det finns anledning att i sammanhanget också uppmärksamma allmänna pensionsfondens betydande omfattning. Enligt de bedömningar som riksförsäkringsverket gjort skulle AP-fonderna vid avgiftsuttag enligt alternativ C stiga till 35,8 miljarder kronor år 1970, 114 miljarder år 1980, 188 miljarder år 1990 och 250 miljarder år 2000. En sådan fonduppbyggnad är enligt riksförsäkringsverket nödvändig om en inte önskvärd kostnadsöverflyttning på nästa generation skall förhindras. Med en sådan kapitalkoncentration till AP-fonden är det angeläget att åtgärder vidtages för att förhindra en icke önskvärd ekonomisk maktkoncentration. En omfattande sådan kan befaras få negativa effekter på effektiviteten i näringslivet och på välfärdsutvecklingen.

Frågan om en klarläggande samhällsekonomisk analys av pensionssystemets verkningar i olika hänseenden och en översyn av fondförvaltningen inom ATP togs upp i motioner från vårt håll vid 1963 års riksdag. I andra lagutskottets utlåtande, som godtogs av riksdagen, anfördes bl. a. följande:

»Enligt vad som framgår av de i propositionen redovisade beräkningarna kommer pensionsfonderna redan under den femårsperiod för vilken avgiftsuttaget nu fastställs att uppgå till betydande belopp. Det skulle därför enligt utskottets mening vara värdefullt om de samhällsekonomiska verkningarna i olika avseenden av pensionssystemet blev föremål för utredning. En sådan utredning, som torde ha förutsatts vid pensionssystemets införande, bör också behandla frågor om fondbildningens inverkan på näringslivet, fondbildningens omfattning och fondförvaltningens framtida utformning. Vad utskottet anför i fråga om en sådan utredning synes böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.»

Enligt Kungl. Maj:ts beslut har en utredning angående tilläggs pensionerings-systemets samhällsekonomiska verkningar utförts inom ramen för den av finansdepartementet bedrivna planeringen av den svenska ekonomins utveckling på längre sikt. En särskilt tillkallad utredningsman redovisade i januari 1967 sitt arbete i betänkandet »Finansiella långtidsperspektiv» (SOU 1967: 6). Genom denna utredning har erhållits ett betydande tillskott av empiriskt material och teoretiska överväganden rörande allmänna pensionsfondens funktion. Den av riksdagen år 1963 angivna utredningsuppgiften har endast delvis blivit genomförd. Såsom utredningsmannen påpekat har han avstått från att ta upp frågor av politisk och administrativ natur som han inte bedömt det vara möjligt eller lämpligt att ta ställning till. Det utförda utredningsarbetet kan ligga till grund för en fortsatt utredning. För att

möjliggöra en reform av nuvarande system för fondbildning och förvaltning bör en parlamentarisk utredning komma till stånd. Man bör därvid bl. a. beakta erfarenheterna av liknande fonder utomlands.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 93 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning angående ATP-systemets samhällsekonomiska verkningar, allmänna pensionsfondens inverkan på näringslivet och fondförvaltningens framtida utformning i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 2 maj 1968

Sven Wedén (fp)

Lars Eliasson (cp)
i Sundborn
